

Znak sprawy: IZAR.5140.1.3.2024.aka

Nr pisma: 3156/2024

Nr rejestru zabytków: A-4737

Olsztyn, dn. 12.04.2024r.

**DECYZJA
W SPRAWIE WPISANIA ZABYTKU DO REJESTRU ZABYTKÓW**

Na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2023r. poz. 775) oraz w związku z art. 8, art. 9 ust. 1 i 2, art. 6 ust. 1 pkt. 1 lit. c, art. 89 ust. 2, Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz. U. 2022r., poz. 840 z późn. zmianami), w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego z urzędu,

**WARMIŃSKO - MAZURSKI
WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW**

orzeka

wpisać do rejestru zabytków województwa warmińsko – mazurskiego kaplicę filialną w Medynach wraz z otoczeniem w postaci działki nr 80/4, obr. nr 0031 Medyny, gm. Lidzbark Warmiński, pow. lidzbarski.

Na załączniku graficznym, stanowiącym integralną część niniejszej decyzji, kolorem czerwonym oznaczono lokalizację kaplicy, kolorem zielonym otoczenie objęte ochroną konserwatorską.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (dalej: u.o.z.) do rejestru zabytków wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego.

Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków w dn. 08.02.2024r. wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie wpisania do rejestru zabytków kaplicy w Medynach wraz z otoczeniem w postaci działki nr 80/4, obr. nr 0031 Medyny, gm. Lidzbark Warmiński, pow. lidzbarski.

W toku postępowania podjęto następujące czynności oraz zgromadzono następujące dowody i publikacje:

1. Protokół z oględzin spisany w dn. 26.02.2024r., w trakcie których sporządzono dokumentację fotograficzną;
2. „Biała Karta”; obiekt: Kaplica filialna, adres: Medyny, gm. Lidzbark Warmiński, data wykonania: wrzesień 1998r;
3. S. Kuprjaniuk, Mała architektura sakralna na Warmii od 1945r., ze szczególnym uwzględnieniem kapliczek, Wydawnictwo Mantis, Olsztyn 2016, str. 57, 63-65, 67-68, 71.

Podczas oględzin przeprowadzonych w dn. 26.02.2024r., na podstawie wykonanej dokumentacji fotograficznej oraz analizy zebranych materiałów stwierdzono, że kaplica znajduje się w centrum wsi Medyny, naprzeciwko budynku nr 11, na północny-wschód od drogi Lidzbark Warmiński - Jeziorany. Obiekt położony jest w zagłębieniu terenu opadającego w stronę rzeki Symyarna.

Kaplica wybudowana jest na fundamencie kamiennym, na planie prostokąta, dwukondygnacyjna, kryta dachem dwuspadowym o pokryciu z dachówki ceramicznej esówki. Elewacje kaplicy są nieotynkowane. W elewacji wschodniej i zachodniej znajdują się dwa otwory okienne zakończone łukiem ostrym. Obie elewacje zwieńczono uskokowym, profilowanym, ceglany gzymsem. Elewacja północna jest dwukondygnacyjna. W pierwszej kondygnacji znajduje się prostokątny otwór drzwiowy zamknięty łukiem ostrym, nad nim gzyms z cegieł ułożonych na płask i nieco wysuniętych przed lico elewacji. W drugiej kondygnacji trzy osie zamknięte łukiem pełnym. Dwie skrajne to blendy, środkowa oś jest większa i posiada otwór z żaluzjowymi drewnianymi drzwiczkami. Szczyt elewacji zwieńczono schodkiem, a jej krawędź obłożono blachą. Po lewej stronie otworu drzwiowego tabliczka z datą 10.04.2011r., upamiętniająca Księdza Biskupa Tadeusza Płoskiego. Elewacja południowa w pierwszej

kondygnacji pusta, w drugiej kondygnacji trzy blendy zamknięte luką pełną, środkowa blenda jest wyższa od skrajnych. Szczyt elewacji analogiczny jak w elewacji północnej. Cała stolarka okienna i drzwiowa jest wtórna. W północnej części dachu znajduje się drewniana sygnaturka z blaszanym daszkiem wspartym na czterech drewnianych słupach, w środku zamontowany dzwon. Dach sygnaturki zwieńczono metalowym krzyżem z chorągiewką z napisem 1874 IHS. Wnętrze kaplicy jest współczesne: posadzka z gresu, ołtarz i ławki wtórne. Dz. nr 80/4 (otoczenie kaplicy) pokryta jest trawą. Od północy do kaplicy prowadzą betonowe schody. Po obu stronach schodów znajdują się kamienne murki oporowe wydzielające dwa tarasy z krzewami. Przed wejściem do kaplicy oraz przy elewacji wschodniej, zachodniej i południowej opaska wykonana z kamienia polnego

Na podstawie zebranych dowodów oraz materiałów stwierdzono, że przedmiotowa kaplica w Medynach posiada wartość historyczną, naukową i artystyczną. O wartości historycznej decyduje czas powstania obiektu oraz usytuowanie w dziejach wsi. Obiekt powstał w 1874 r. jako kaplica filialna kościoła św. Piotra i Pawła w Lidzbarku Warmińskim i jest przykładem neogotyckiej architektury sakralnej jaka powstawała w tamtych czasach. Świadczy również o dorobku kulturowym miejscowej społeczności oraz, z uwagi na stopień zachowania substancji zabytkowej i swej roli we współtworzeniu krajobrazu kulturowego historycznej Warmii, posiada wartość artystyczną. Pod względem naukowym na podkreślenie zasługuje, że jest to najmniejsza forma wielkiej architektury sakralnej, tzw. kaplica wiejska. Takie kaplice wznoszono jako budowle przynależne do kościołów parafialnych. Przedmiotowy obiekt jest idealnym tego przykładem. Interesującym elementem architektury obiektu jest dobrze zachowana sygnaturka z dzwonem. Dzwonnice pełniły ważne funkcje we wsi. Dźwięk dzwonów odgrywał szczególną rolę w niewerbalnym systemie komunikacji. Dzwony wzywały na Anioł Pański, przypominały o modlitwie, pełniły funkcje apotropaiczne, informowały o zagrożeniu lub o śmierci bądź pogrzebie mieszkańca wsi, a także sygnalizowały początek i koniec pracy.

Zgodnie z art. 9 ust. 2 w związku z art. 3 pkt. 15 u.o.z., działkę o nr 80/4, objętą nn. decyzją, wytyczono jako otoczenie obiektu objętego wpisem do rejestru zabytku, w celu ochrony wartości widokowych kaplicy i zabezpieczenia ich przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych. Konsekwencją objęcia ochroną konserwatorską otoczenia zabytku jest przyznanie Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków kompetencji do ingerowania w zagospodarowanie terenu w sąsiedztwie zabytku, w celu zapewnienia jego właściwej ekspozycji oraz ochrony przed uszkodzeniem w trakcie prowadzonych inwestycji budowlanych.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty i dowody jakie przytoczono w niniejszej decyzji, składające się na wartość historyczną, artystyczną i naukową oraz wynikający z nich interes społeczny w zachowaniu obiektu W-M WKZ uznał za celowe wpisanie do rejestru zabytków nieruchomości województwa warmińsko - mazurskiego kaplicy w Medynach wraz z otoczeniem w postaci działki nr 80/4, obr. nr 0031 Medyny, gm. Lidzbark Warmiński, pow. lidzbarski. Zgodnie z art. 6 § 1 pkt. 1 ustawy o ochronie zabytków, ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania zabytki nieruchome będące m.in. dziełami architektury i budownictwa, jakim bez sprzeczności jest omawiana kaplica filialna, która powinna być chroniona w sposób określony w art. 7 pkt 1 cytowanej ustawy, tj. poprzez wpisanie do rejestru zabytków.

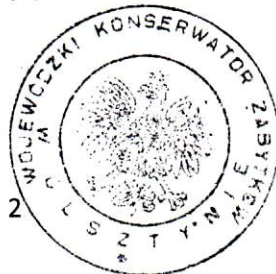
Zgodnie z art. 89 § 2 u.o.z., organem ochrony zabytków na terenie Województwa Warmińsko-Mazurskiego jest Wojewoda Warmińsko-Mazurski, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków. Do jego zadań należy m.in. prowadzenie rejestru zabytków (art. 8 u.o.z.) i wydawanie decyzji administracyjnych o wpisie zabytku do rejestru zabytków (art. 9 u.o.z.). Wobec powyższego należało orzec jak w rozstrzygnięciu.

Pouczenie

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom na podstawie art. 127 KPA odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które należy złożyć za pośrednictwem tutejszego urzędu zgodnie z art. 129§2 KPA w terminie 14 dni od dnia doręczenia przedmiotowej decyzji.

Załączniki:

1. Załącznik graficzny.

WARMIŃSKO-MAZURSKI
WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW
[Signature]
Mirosław Jonakowski